

BALLAI LÁSZLÓ

Angelika

© COPYRIGHT 1997, BALLAI LÁSZLÓ, MINDEN JOG FENNTARTVA.

EZ A MŰ AZ ÍRÓ HONLAPJÁRÓL, A
[HTTP://WWW.VASAROS.COM/ART/BALLAI/](http://www.vasaros.com/art/ballai/)

OLDALRÓL SZÁRMAZIK.

A SZÖVEG BÁRMINEMŰ MEGVÁLTOZTATÁSA, VALAMINT KERESKEDELMI CÉLÚ SOKSZOROSÍTÁSA
CSAK A SZERZŐ KÜLÖN, ÍRÁSBELI ENGEDÉLYÉVEL LEHETSÉGES.

E-MAIL: BALLAI@VASAROS.COM

Ferenc komor hangulatban hajtott hazafelé a tárgyalásról. Szemtanúja volt egy gázolásos autóbalesetnek, azért idézték be. Épp az orra előtt ütöttek el két embert. Az egyik a helyszínen halt meg, a másik a mentőben. Az eset meglehetősen furcsának tűnt fel előtte. Hajnali három óra lévén az úttesten nem haladt más, mint két gyalogos és egy autó. A közvilágítás működött, köd nem szitált, eső nem esett. Miért nem lehetett elkerülni e végzetes találkozást? A gyalogosok pont az autó alá szaladtak, az autó meg éppen gyorsított, úgy csapta el a szerencsétleneket. Talán részegek voltak? A sofőr nem, de az áldozatok ittak. Tény, hogy nem szabályosan, zebrán keltek át, hanem csak úgy uccu, nekivágtak az úttestnek. A balesetet követően pillanatok alatt vagy tíz rendőrautó termett a helyszínen, de a mentőre legalább negyedórát kellett várni. Az effajta késedelem végzetes lehet. Talán az, aki húsz percig élt még a gázolás után, nem hal meg, ha időben érkezik a mentő.

Ferenc már azt hitte, valahogy eltussolták az ügyet. Nap mint nap tanúja lehet az ember, amint korrump politikuskok, sikkasztó bankárok, környezetszennyező vállalkozók felelősségrevonását elodázzák, hogy végül az arra kijelölt fórumon leszögezhezzék a kár tetemes voltát, ugyanakkor az egyértelmű személyi felelősség megállapíthatatlanságát. Ám egy szép napon Ferenc megkapta az idézését, amiben kilátásba helyezték, hogy ha nem jelenik meg, előállíthatják, és megbüntethetik. Őt, aki önként jelentkezett tanúnak, és a baleset után, hajnali háromkor majd egy órát várt a kihallgatótisztre! Az eljárás végtelen lassúsága felháborította Ferencet. A legapróbb mozzanat is döntő jelentőségű lehet, amikor az igazságról van szó. De ki emlékszik pontosan arra, mi történt két éve? Pláne, az ilyesmit inkább elfeledné az ember. Azt a szörnyű látványt, ahogy egymás után felrepülnek az emberek, mint a varjak, de nem szállnak tova, hanem tehetetlenül alázuhannak az aszfaltra.

A tárgyaláson is sokat kellett várni, mire behívták, noha előtte csak a másik tanút – Ármin barátját, akivel együtt sétáltak hazafelé ama végzetes hajnalon – és egy szakértőt szólítottak. Amikor belépett a tárgyalóterembe, megértette a várakozás okát. A tanácsban egy jó arcú, precíz, igazságszerető hölgy elnökölt, az a fajta, aki igyekszik élesen megvilágítani az eset szinte jelentéktelennek tűnő mozzanatait is. A bírói emelvény alatt pedig egy ambiciózus, fiatal ügyvédet látott, akiről valószínűleg tetszett, hogy nagyon akadémikus lesz, majd – mint az az ügyvéd dolga egy tárgyaláson. A vádlott, egy kissé sunyi arcú fiatalember, mintha jelen sem lett volna. Belépésekor barátja, Ármin sokatmondó pillantást vetett rá. "De jó hogy jössz, ezek itt alaposan megforgattak" – ilyesmit mondhatott az a szem.

A bírónő megkérte, hogy foglalja össze, mit látott.

Ferenc megjegyezte, hogy két év elteltével ez bizony rendkívül nehéz és felelősségteljes dolog, majd legjobb emlékezete szerint lefestette a tragédiát. A bírónő ezt követően felolvasta neki írásbeli vallomását. Ferenc elcsodálkozott, hogy még két év után is milyen jól emlékszik az esetre. Abban a két-három kérdésben, ahol a régi és mostani vallomása között eltérés mutatkozott, a korábbi véleményét erősítette meg a bíróság előtt. A bírónő ekkor elértette az úttest sematikus rajzát, és megkérte, jelölje be rajta, hogy hol pillantotta meg az autót, illetve az áldozatokat, illetve, hogy ezek a későbbiekben milyen irányba mozdultak el.

– Kíván valamit hozzátenni a vallomásához? – kérdezte a bírónő.

Ferenc bólintott, és így szólt:

– Abban a pillanatban, amikor megpillantottam az autót, majd homályosan előtte a két gyalogos árnyát, rossz előérzetem támadt, azért kezdtem figyelni. Láttam, hogy az autó és a

gyalogosok haladási pályái keresztezik egymást, tehát valami nagy baj lehet. Ugyanakkor elképzelhetetlennek tetszett, hogy ne vennék észre egymást. Teljesen abszurd, hogy két gyalogos és egy autó ne tudják kikerülni egymást az üres úttesten. És az autó vezetője gázt adott, a gyalogosok pedig szaladni kezdtek, egyenesen az autó alá. Mintha egy előre megrendezett színjáték történt volna. Borzalmas.

Elhallgatott. Kis idő múlva a bírónő törte meg a csendet:

– Nem lehet, hogy valami elvonta a vezető figyelmét a döntő pillanatban, mondjuk egy kutya?

– Én kutyát, vagy állatot nem láttam, de ha lett is volna, a vezetőnek legalábbis a perifériális látásával akkor is érzékelnie kellett a mozgó gyalogosokat.

Itt közbeszólt az ügyvéd:

– Kérem, szíveskedjék tartózkodni a feltételezésektől, és következtetésektől, kizárólag a tényekre hagyatkozzék.

Ferenc szúrós pillantást vetett a kellemetlenkedő alakra.

– Pardon, én nem megzavarni igyekszem a bíróságot, hanem a legkörültekintőbb válaszokkal segíteni munkáját az igazság teljeskörű feltárásában.

– Van más kérdése is az ügyvéd úrnak a tanúhoz? – kérdezte a bírónő.

– Hogyne – válaszolt a védelem képviselője, és a tanúhoz fordult:

– Ön azt mondta, hogy a gépjármű az ütközés pillanatában gyorsult.

– Így van – bólintott Ferenc.

– Kicsit részletezné ezen állítását? – kérdezte az ügyvéd.

– Ezt hogy érti? – csodálkozott el a tanú.

– Úgy értem, hogy a gyorsulásnak ugyebár sokféle módozata lehet – fejtette ki álláspontját a jogtudós. – Lehet az abszolút gyorsulás, mint annak a következménye, ha valaki beletapos a gázba, lehet retardált gyorsulás, mint amikor a kocs sebessége még fokozódik, de már a gázpedált nem nyomják, és lehet relatív gyorsulás, amikor például üresbe kerül a váltó, a motor felpörög, tehát a gyorsulás hangját hallatja, de a kocs valójában lassul.

Ferenc fejcsóválva válaszolt az okfejtésre:

– Ügyvéd úr, a gyorsulás egyértelműen meghatározott kategória. Az a kocs pedig a fizika törvényei értelmében gyorsult. Nem lassult, nem egyenletesen haladt, de gyorsult. Hogy pontosan hány méter per szekundummal, azt nem tudom, de gyorsult.

A bírónő okos arcán mosoly suhant át.

– Köszönöm, nincs több kérdésem – zárta le a kérdést fogcsikorgatva az ügyvéd.

A bíróság most szembesítést rendelt el a tanúk és a vádlott közt, aki a tanúk egybehangzó állítása ellenére fenntartotta, hogy az ütközéskor nem gyorsított, sőt, fékezett. A szembesítés tehát eredménytelenül zárult.

A tanúk kihallgatása véget ért. Ferenc mint a tárgyhoz nem tartozót megjegyezte, hogy a mentő a gázolás után csak negyedórával érkezett, s ez igen hosszú idő. A bírónő megköszönte az észrevételt, majd elbocsájtotta a tanúkat. Ferenc kérte a bírónőt, hogy állítsanak ki a részére egy igazolást, melyre esetleg a rendőrhatalóságnál lehet szüksége, ha meg akarnák büntetni, amiért túllépte a két órában maximált parkolási időt. A bírónő sajnálattal közölte, hogy nem áll módjában ilyen papírt adni, az ő kocsiját is elviszik.

Ferenc bekanyarodott Árminék háza elé, és megállt.

- De tényleg nem fékezett - szólalt meg Ármin, most először, amióta a bíróságról elindultak.

- Tényleg nem - hagyta helyben Ferenc.

- Azért különös.

- Mi?

- Hogy nem fékezett.

- "Több dolgok vannak földön és egen Horáció, / mintsem bölcselmetek álmodni képes."

- Ámen. Kösz a fuvart. Szervusz.

- Szervusz.

Ármin kezét nyújtott, és kiszállt. Ferenc továbbhajtott. Ez az "ámen" nem hiányzott befejezésül. Nem állhatta, ha valaki szellemes fordulat gyanánt a szöveggörnyezetből kirivó szavakat mond, aminek Ármin nagy mestere volt. Hazaérve leparkolta autóját. Úgy érezte magát, mint aki egy hosszú külföldi utazásból tért meg, és az éjszakát a volán mellett töltötte. Alighogy kiszállt a kocsiból, rárohant egy kóbor kuvasz, és nagy vicsorítással ugatni kezdte. Ferenc azonban nem ijedt meg, a szemébe nézett az állatnak, és szelíden beszélni kezdett hozzá, mint nagyhírű névrokona a gubbiói farkashoz. Az állat hamarosan abbahagyta a csaholást, és a vicsorítást, majd csóválni kezdte a farkát. Ferenc, amikor már biztos volt benne, hogy megnyerte az állat bizalmát, bement a lépcsőházba. A kuvasz még sokáig bámulta delejes bővölettel a kaput.

Otthon Angelika, a kutya mint mindig, most is kitörő lelkesedéssel fogadta. Felugrándozott rá, vinnyogott, csaholt, csóválta a farkincáját, nyalta gazdája kezét-lábát, egyszóval egész testével örült neki. Végül hanyatt feküdt, és kapálózó lábacskaival jelezte, hogy vakarják meg a hasát. De bármit is tett, pillantását folyton azzal az epekedéssel függesztette a gazdájára, amelyhez hasonlót szerelmes asszonyoknál látni, ha a kedvesükkel találkoznak. Keverék kutyus volt, formája és természete szerint leginkább tacskóféle, hűséges, barátságos, és értelmes. Ferenc meglepetéssel fedezte fel az állat képességeinek, általában kiváló emlékezőtehetségének újabb és újabb jeleit. Elvitte például vendégségbe valamelyik barátjához, akinél a kutya még csak egyszer járt, de évekkel azelőtt. A barátja nem volt otthon, csak a felesége, így hát várni kellett rá. A kutya farkcsóváló izgalommal jelezte, hogy közeledik a házigazda. Az emberek szeretetében Ferenchez igazodott a hűséges jószág. Azt, aki a gazdinak sem volt szimpatikus, már az első találkozáskor nagyon megugatta. Angelika amúgy igazi társasági lény volt. Ha vendégek jöttek, kikövetelte magának, hogy mindenki vele foglalkozzon, labdái és csontjai ide-oda hurcolászásával egyszerre fél tucatnyi ember között is fenn tudta tartani a játékrendet. Féltékenység dolgában a legelvadultabb nőekkel is versenyre kelhetett volna, mert még magát az imádott Ferencet is dühödten megugatta, ha az megsimogatott egy másik kutyát, netán karjaiba vett egy gyereket.

Ferenc teljesen belefeledkezve tudta szemlélni Angelikát, ahogy teszi a dolgát, szétrakja a csontjait, játékait, fontoskodva, valamilyen kutyatervvel a kis fejében jár-kelel, vagy ahogy elheveredik, és miközben látszólag teljesen elengedi magát, fülét meg-meglebbentvén, orrcsúcsát meg-megcsavarván kiválóan érzékeli a körülötte lévő valóságot, és reagál egy köhintésre, vagy egy csokoládépapír zizzenésére. Ez a kutya mindenhol nézve aranyosnak tetszett, imádta a pofiját, a sörényét, a hasikáját, a kis farkincáját, s a farka alatti, leginkább struccollra emlékeztető lobogó szőrjelenséget. S miközben csendesen szemlélte a jószágot, néha-néha irigyelte, amiért egyértelmű hozzárendelésben élhetett a természettel. Ha jókedve támadt, vidáman ugrándozott, sikkantgatott, és csóválta a farkát,

fájdalmában elbújt, visszahúzódott a vackára. Nem foglalkoztatták hiábavalóságok, az élet nagy kérdései, nem akarta magát elhelyezni az időben, a térben, és nem keresgélte a transzcendens lényegét a dolgok mögött.

Hogy a találkozás örömein túljutottak, kutyus és gazdája lementek az udvarra labdázni. Angelika vidáman lótot-futott, becsalinkázta az egész kertet, a kicsi jószág látványa azonban most kevésbé enyhítette Ferenc feszültségét. Nem örült, hogy megint teljes részletességgel kibontották emlékezetéből a már feledésbe merült tragikus emléket. Amióta szűkebb családjába is beköszöntött a halál, sokkal fogékonyabb volt mások fájdalmára. Ott, akkor meghalt egy harminckét éves férfi, és egy huszonhat éves nő. A férfi után két gyerek maradt. A bírósági folyosón Ferenc együtt várakozott az özvegygel, annak két gyermekével, és a meghalt lány anyjával. Egyszerű emberek voltak, hangos szóval sokszor elismételgették, ami a legjobban nyomta a szívüket, így Ferenc fülében, bár szóba sem elegyedett velük, mondandójuk megragadt. A fiatal özvegy bosszút lihegett, méghozzá olyan ordenáré módon, ami nagy bajában is méltatlan az emberhez, ám az öregasszony így beszélt:

– Két héttel a Marika halála után ment el az uram. A negyedik szívrohamot már nem bírta ki. Ez már sok volt neki. Hát ott haltak meg a szemem láttára. Integetni léptem oda az ablakhoz, és akkor ez történik. És én ott lakom. És minden nap azt a helyet látom, és mindennap eszembe jut minden. Csuda, hogy nem bolondultam meg. Én arra a fiatalemberre, a gázolóra nem haragszom. Meg is fogom mondani, nekem ne adjanak semmit, a Marikát, a gyerekeket nem tudják visszaadni. Hat gyereket megszülettem, már csak öt van. Egy anyát nem lehet kárpótolni sehogyan sem. De azért azt elvártam volna, hogy annyit mondjon az a fiú, a gázoló, hogy elnézést, vagy sajnálom. Azt az egy szót, azt hiányolom. Azt az egy szót. Hát mibe kerül az?

Eközben a két testvér közül a nagyobbik, egy tízéves forma lány odaadó szeretettel dédelgette két éves kisöccsét. Mesét mondott, énekelt neki, mondókára tanította, ölébe vette, ringatta, becézgette, odavitte az ablakhoz, vécére kísérte. Ha nem lett volna olyan fiatal, azt hihette volna az ember hogy ő a kicsi anyja, s nem az az ökölboszorult kezű másik, aki özvegyi mivoltának ismételtetése és az elvárt tartásdíj összegének felemlegetése közben nem is ért rá a gyermekeivel törődni.

A labdázó emberre és kutyatársára lassan ráesteledett. Feljöttek az udvarról, megvacsoráztak. Ferenc a szokásosnál hosszabb ideig zuhanyozott, miután végzett, percekig csurgatta a fejére, a nyakára a hideg vizet, majd lefeküdt. Elalvás előtt kiolvasott egy rövidebb könyvet – méghozzá Hénoch apokalipsziséét -, így eléggé elfáradt ahhoz, hogy megkockáztassa a lámpaoltást. Jó éjszakát kívánt a hú Angelikának, aki ott szuszogott az ágy mellett, majd lekapcsolta a villanyt. Vagy fél óráig feküdt nyitott szemmel, majd réveteg álomba zuhant.

A tudat alatti erők visszavezették a tárgyalóterembe. Csakhogy most az ügyvéd volt a bíró, és ő a vádlott. És a jogász, korábbi nyálas tenorja helyett most sztentori hangon mennydörgött.

– Vádlott! – kiáltott rá Ferencre. – Mondja, miért nem lassított, sőt a gyorsulás három módozata közül miért éppen a gyorsítást választotta?

– Valóban nem lassítottam – mormogta Ferenc.

– De miért? Tán holt térben voltak az áldozatok? Nem látta őket?

– Nem, valóban nem láttam őket, de nem azért, mert holt térben voltak, hanem mert a kocsi másik oldalán feltűnt egy fehér kuvasz.

- Egy fehér kuvasz? – hökkent meg a jogász.
- Igen – erősítette meg Ferenc.
- Egy kutya?
- Az.
- De a jegyzőkönyvekben nem szerepel kutya.
- Az úttesten ott volt.
- Miért nem mondta ezt eddig?
- Mert nem kérdezték.
- Tehát a gázolás pillanatában nem előre nézett.
- Végülis előre néztem, de a tekintetemet magára vonta a kutya. A feltűnésétől kezdve arra ügyeltem, nehogy elüssem.
- És arra nem ügyelt, hogy az embereket ne üsse el?
- Tiltakozom! – szólalt meg most a korábbi bírónő, aki mint a védelem képviselője szintén jelen volt.
- Nem fogadom el – mondta a bíró, aki egyben ügyészként is szerepelt, mert az igazságszolgáltatásban időközben létszám leépítések voltak.
- Nem tudom – hebegte Ferenc.
- Az ügyész-bíró tovább csavarta az ügyet:
- Tehát azért ütötte el az embereket, hogy a kutyát megmentse?
- Tiltakozom! – emelte fel a hangját a védelem.
- Nem fogadom el – dörgött a bíró.
- Nem láttam az embereket – válaszolt szárazon Ferenc.
- A bíró gonosz fintorral közelebb hajolt Ferenchez, úgy kérdezte:
- És ha látta volna az embereket is, akkor kit gázol el?
- A védelem képviselője felállt, úgy kiáltotta:
- Tiltakozom! Tiltakozom!
- A bíró most meghátrált:
- Helyben hagyom, de kérem a vádlottat, válaszoljon a kérdésemre.
- Nem tudom – suttogta Ferenc zavartan.
- A bíró olyan indulattal csapta be az előtte fekvő irattartót, hogy az akkorát dörrent, mint egy puskalövés.
- Javaslom a tárgyalás berekesztését, az ügy további kivizsgálását, a vádirat felülvizsgálatát, és közlekedési bűncselekmény mellett újabb vádpontként a szándékos emberölés felvételét Gubbiói Ferenc ügyében.
- Helybenhagyom – jegyezte meg csendesen a védelem képviselője.
- Ekkor egy vaskos fegyőr erős láncon tartva bevezette a tárgyalóterembe Angelikát. A kutyus nyüszített, sírt, s gazdáját megpillantva megpróbálta kitépni magát a fegyőr kezéből.
- A borzalmas látványra görcsbe rándult Ferenc szíve.
- A fegyőr nagyot rántott a kutyán, és jelentett.
- Tanúként előállítottam ezt a dögöt. Nem volt könnyű, bíró úr.
- Ferenc ráförmedt a smaszerra:

- Hallja, ne nevezze dögnek a kutyámat! És ne rángassa!
- Csendet kérek – szólt rá a bíró, majd a fegyőrhöz fordult:
- Nem kerül már sor az állat tanúként való kihallgatására, mert a tárgyalást berekesztettem. A következő tárgyalásig vizsgálati fogságban tartjuk. Viheti.

Ferenc eltorzult üvöltéssel vetette rá magát a fegyőrré, hogy elvegye tőle a kutyát, majd éjnek éjadán csuromvizesen ébredt. Leesett az ágyról, és arcát Angelika nyalogatta. Megsimogatta egyetlen kutyáját, és visszafeküdt a helyére. A lidércnyomást követően már nem tudott újra elaludni. Hogy is tudott volna, mikor tisztában volt azzal, hogy voltaképpen jogosan emelhetnének vádat ellene. Gondolataiban megtorpanva szerelmes gyönyörűséggel hallgatta Angelika egyenletes szuszogását. Nem tudta eldönteni, hogy egy kuvasz, vagy két lumpen elem elvesztése jelent nagyobb csapást a társadalomra, mi több a természet egészére nézve. Abban viszont biztos volt, hogy számára Angelika többet jelent, mint bármely ember. Itt ezen a földön csak a kinevetett próféta, vagy az erdőbe elvonult remete dédelgetheti magában az emberség megőrzésének illúzióját. Az életnek nevezett, elsilányult, barbár viszonyok közepette annyi szeretetet, hűséget, odaadást embertől nem kapott, mint ettől a kiskutyától. Ha felebarátja megmentéséért netán feláldozná, azt semmiképpen nem meggyőződésből, pusztán erkölcsi kötelességérzetből tenné. De lehet, hogy nem is tudná megtenni, és inkább hagyna elveszni egy embert, csak hogy Angelika megmaradhasson.

Miért találta ki az értékrendet, mint a saját fajtájára küldött legpusztítóbb csapást az ember?

VÉGE